

קטן של קטן בן יומיו: מל כדי לשוף וכו'. כל הצבא הזה הוא בירושלמי וסמך עליו רבינו ואע"פ שאין נוסחאות הגמרא הבבליה כן וכבר השינו עליו למע לא כחז כדי לשוף את הקילור שכן הוא בגמרא שלנו. וז"ל שהוא פוסק כלבני דאמר בגמרא שלנו שלא שיערו במים כדי לשוף את הקילור אלא במי

בנו שפירז גם הקירו עם הפרצה ושאר מקורה באלכסון. ויש מי שפירש בהפך שאם נפירז גם הקירו אמרין פי תקרה יורד וכוהם אכל הכא הוא שהתקרה נשארה שלימה ולא אמרין חמץ התקרה שהוא באלכסון יורד וכוהם. אלו דבריהם ז"ל ושון הגמרא נאח יומר לפירוש השני וכוונת רבינו אינה מבוזרת:

מ"ס. ואע"ג דרבא פליג עליה בירושלמי מכריע, וזה דעתו ז"ל: רבש וכו'. משנה וגמרא (שם ע"ז): חמץ דבש כדי ליתן על פי כתיב ופירש רש"י ז"ל כתיב מכה הכוסים והגמלים מחמת משאן והכי אמרין בהמפקיד (ב"מ ל"ח) דבש והדבש למאי חזי לכהניח דגמלי. אבל רבנן פירשו כתיב מכה משאן בני היד וכן רבנן עכ"ל: דם ושאר משאן וכו'. משנה (שבת ע"ז) ושאר כל המשאן דרביעית וכל השופין דרביעית ובגמרא (דף ע"ח) דם וכל מיני משאן דרביעית. ופירש"י ז"ל שופין מים כרוהים. ואמרו בגמרא חזו לנבל בן חת השיע:

ג תבן תבואה וכו'. בכלל גדול (שם ע"ז) משנה חבן כמלא פי פרה ענה כמלא פי גמל ובגמרא אמר רב יהודה מאי ענה חבן של קטנית. עוד שם כי חמץ רבין אמר המוציא חבן כמלא פי פרה לגמל דכ"ע ל"פ דהייב כי פליגי במוציא ענה מלא פי פרה לפרה ור' יוחנן אמר פטור אכילה על ידי הדחק לא שמה אכילה רבי אשעיא אמר חייב אכילה ע"י הדחק שמה אכילה ע"כ. ופסק רבינו כרבי אשעיא שהלכה כמותו לגבי ר"י: עמיר כמלא פי טלה וכו'. שם תבואה משנה עמיר כמלא פי טלה עשבים כמלא פי גדי ואין מצטרפין זה עם זה משני שלא שוו בשעוריהן. ובגמרא אמר ר' יוסי בר' חנינא אין מצטרפין לחמור שבהן אבל מצטרפין לקל שבהן ע"כ. ופירש"י ז"ל עמיר קשין של שבלין. פי טלה נפיש מפי גדי הילכך עמיר לא חזי לגדי אבל עשבים הואיל וחזו בין לטלה בין לגדי מיתחבא כמלא פי גדי. להן הראוין לאדם כגורגרת דזה שיעור לכל מאכל אדם בשבת אבל כמלא פי גדי לא לגדי לא חזו ליה להון עכ"ל. ובגמרא אין מצטרפים לחמור שבהן פירש"י ז"ל מי ששיעורו גדול הוא קל ואינו מצטרף להשלים חמור דהא לא חשוב אבל החשוב משלים את הקל לשיעורו עכ"ל. כדעת רבינו:

המוציא

מפני שהן אוכלי אדם. ויבשים כמלא פי גדי. ואין מצטרפין זה עם זה לחמור שבהן אבל מצטרפין לקל שבהן. כיצד הוציא תבן תבואה וקטנית. אם יש בשניהם כמלא פי פרה פטור. כמלא פי גמל חייב. וכן כל כיוצא בזה לענין השבת: המוציא

משנה למלך

רשואו לחומר זה אין חילוק בין מוציא בסתם למוציא כמותו דאם הוציא דבש לאכילה נראה ששיעורו כדי ליתן על הכתית ודמי למוציא חבן לגמל דאם הוציא כמלא פי פרה חייב כיון שיש בו שיעור ס"ג כיון שיש בו שיעור כדי ליתן על הכתית חייב עד שזוהי לאכילה: ודפי זה נריך לומר דמ"ס רבינו ז"ל צדקין כלבס ו' המוציא מורכב אם לאכילה שיעורו כגורגרת וכו'. השכיח דסתם הוא לאכילה שהוא השיעור המרובה אלא שאם הוציא לבהמה שיעורו הוא כמלא פי גדי. וכן אם הוציא לנביעה שיעורו הוא כדי לנבוע בגד קטן. וכן במוציא גרעיין השכיח הוא השיעור המרובה ואם הוציא בסתם אוליין בחר השכיח ולקולא. ומאי דכתב רבינו אם לאכילה לאו דוקא דאפי' כסתם נמי שיעורו כגורגרת אלא משום דנמי ליתמר לבהמה ולנביעה לאשמועינן דאף דלא שכיח אוליין בחר להומרא בחר מ"מ אוליין בחר מהשכחו לקולא כיון דהשיעור המרובה גם כן שכיח וכן הני דכתב רבינו כגון מורכב וגרעיין הוו שכיח ושכיח ואם היה מוציא בסתם היה שיעורו כדי לנבוע. ומ"מ כיון דהוי שכיח ושכיח אם הוציא לאכילה הוי כגורגרת. ומאי דכתב ואם לנביעה אב חסרין נקיים כסתם וכן גרעיין הוו שכיח ושכיח. אף היכא דהוי שכיח ולא שכיח והשיעור המרובה הוא שכיח והמרובה לא שכיח לא מיעיף בסתמא אוליין בחר שיעור המועט שהוא השכיח אלא אפי' במוציא לדבר דלא שכיח שיעורו כשיעור המועט דהיינו הדין דמוציא חבן כמלא פי פרה לגמל דהייב משום דתבן הוי שכיח לפרה ולא שכיח לגמל. ולפי' עשבים דראויים לטלה ולגדי נמי דכתבמא חייב כמלא פי גדי אם הוציא כמלא פי גדי לטלה אינו חייב משום דעשבים שכיח לגדי ולטלה וכדכתבנא: הכלל העולה דכל דבר ששכיח ולא שכיח אם השכיח הוא השיעור המועט לא מיעיף בסתם דחייב כשיעור המועט אלא אפי' במוציא לשיעור

מגיד עז

האצבע שמשערין בו וכו' עד ד' אלכסות. ככמה מקומות בהלמוד מוזכר כן אצל סטטוס ובמנחות פ' הסבלה (דף מ"ב): וכל אמה האמורה וכו' עד סוף הפרק. פ"ק דעירובין (דף ג')

פ"ח המוציא דבר כו' עד דמטערפין זה עם זה. פרק כלל גדול (דף ט"ו). ופרק המוציא: והוא שיהיה כגורגרת כו' עד המורכב. פ"ד דמסכת מעילה (דף ט"ו): יין כדי רובע רביעית עד על ראש הכתית. פרק המוציא ופ' המנעני (דף ז"ג): ושאר כל המשאן וכו'. פרק ג' מיין במסכת נזיר (דף ל"ד) ובמסכת שבת פ' המוציא: תבן תבואה עד לענין שבת. פרק כלל גדול (דף ע"ה):

פתח בקרן זוית. ואם היתה שם קורה מלמעלה על אורך הפרצה רואין אותה שירדה וסתמה ומותר לטלטל בכולו והוא שלא תהיה באלכסון: פ"ק האצבע שמשערין בה בכל מקום היא רוחב הגודל של יד. והטפה ארבע אצבעות. [כ] וכל אמה האמורה בכל מקום בין בשבת בין בסוכה וכלאים היא אמה בת ששה טפחים. ופעמים משערין באמה בת ששה טפחים דחוקות זו לזו. ופעמים משערין באמה בת ששה שוחקות ורווחות וזה וזה להחמיר. כיצד משך מבוי בארבע אמות שוחקות וגובהו עשרים אמה עציבות. רוחב הפרצה עשר אמות עציבות וכיוצא בהן לענין סוכה וכלאים:

פרק שמנה עשר

א המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים או מרה"ר לרה"י אינו חייב עד שיוציא ממנו שיעור שמועיל כלום. ואלו הן שיעורי ההוצאה. המוציא אוכלי אדם כגורגרת ומצטרפין זה עם זה. והוא שיהיה כגורגרת מן האוכל עצמו חוץ מן הקליפים [ה] והגרעינין והעוקצין והסובין והמורסן: ב יין כדי רובע רביעית ואם היה קרוש בכזית. חלב בהמה טהורה כדי גמיעה וחלב שמאה כדי לכחול עין אחת. חלב אשה ולובן ביצה כדי ליתן במשיפה. שמן כדי לסוך אצבע קמנה של רגל קמן בן יומיו. מל כדי לשוף את הקילורין. וקילור כדי לשוף במים. ומים כדי לרחוץ פני מדוכה. דבש כדי ליתן על ראש הכתית. דם ושאר כל המשאן וכל השופין כדי רביעית: ג תבן תבואה כמלא פי פרה. תבן קטניות [ז] כמלא פי גמל. ואם הוציא תבן קטניות להאכילה לפרה כמלא פי פרה. שהאכילה על ידי הדחק שמה אכילה. עמיר כמלא פי טלה. עשבים כמלא פי גדי. עלי שום ועלי בצלים אם היו לחים כגורגרת

לו האצבע שמשערין בו. שיעור הטפה מפורש במנחות (דף מ"א): פרק הסבלה ארבע בגודל חמש באצבע שש בקטנה: וכל אמה וכו'. פ"ק דעירובין (דף ג'): אמר רביי משמיה דרב נחמן אמה מבוי ואמה סוכה באמה בת חמשה אמה כלאים בת ששה ואמרו שם שמונה להחמיר והקשו ומה איכא מייניהו שהשיעור המיעוט הוא קולא ותיירא רוב אמות קאמר. ורבא משמיה דר"ג אמר אחד זה ואחד זה באמה בת ששה. אלא הללו שוחקות והללו עננות. ומפרש רבינו אחד זה ואחד זה בין מבוי בין סוכה בין כלאים בת ששה אלא שהללו של כלאים שוחקות שהוא חומרא ואף במבוי. והסוכה אם השוחקות חומרא משערין בהם שלא כמותו אלא להחמיר וזה דעת הר"ז הלוי ז"ל ושיק. וכתב הרשב"א ז"ל ושיעור יחרון השוחק על העצב יראה לי שהוא הדין אצבע לאמה והביא סמך לדבריו מפ' כיצד נולין בפסח שני והאריך בזה בספרו: פ"ח א המוציא וכו'. פרק כלל גדול (שבת ע"ו): משנה המוציא אוכלים כגורגרת ומצטרפין זה עם זה מפני שהם נשיעוריהם חוץ מקליפיהם וגרעיניהם וסובין ומורסן. ופי' אוכלין אוכלי אדם, וכן פירש"י ז"ל ומוכרח הוא שם:

ב יין כדי רובע רביעית. ריש פ' המוציא יין כדי רובע רביעית פירוש רביעית לוג שהוא בינה ומתנה. עוד שם חמץ יין יבש בכזית דברי ר' נחן ע"כ: חלב בהמה טהורה וכו'. (שם ע"ו) במשנה חלב כדי גמיעה. וכתב הרמב"ן ז"ל אין שיעורו ידוע לנו אבל פירושו כדי גמיעה של אדם בינוני והוא פחות אפי' מכדי לנמנו ואפי' מרביעית: וחלב בהמה טהורה וכו'. חלב אשה וכו'. ברייתא (שם ע"ז) כלשון רבינו. ופירש"י ז"ל במשיפה של קילור שרגילין לשופו בחלב אשה עכ"ל: שמן כדי לסוך אצבע וכו'. משנה ומסכתא בגמרא (שם ע"ח) שמן לסוך בו אבר קטן

פ"ח א המוציא דבר מרה"י לרה"ר או מרה"ר לרה"י אינו חייב עד שיוציא ממנו שיעור שמועיל כלום וכו'. שיעורו הסוואה נאמרו בס"ס כלל גדול ובפירוש הבאים אחריו. וכל השיעורין שנאמרו במ"ס שבת לגבי ט"ל מלאכות הוא דוקא לחיוב חטאת אבל איסור מן התורה איכא אף בפחות מכשיעור דק"ל הוי שיעור אסור מן התורה וכו"כ רש"י בפ' כלל גדול (דף ט"ד) אהיה דאמרין חתם וכו' מותר לאפות פחות מכשיעור וכו"כ בנ"א ר"פ המוציא יין: (א"ס ובתשובת מהר"ר זני פ"ו הביא דברי התוס' פרק בתרא דיומא כסוגיא דהיי שיעור שכתבו דאיתרין ר"י לטעמא דהוי לאיתרופי אפי' דאית לן ריבויא דכל הלכ וכוים וז"ל ולפי' כלל שאר איסורי תורה כגון ההולס שער אחד בנייר או בשבת או מוציא פחות מכשיעור אין בו איסור תורה כלל דטעמא דהוי לאיתרופי בלחוד לא מהני ע"כ. ולא זכר דברי רש"י וסג"א הני). וכל השיעורין שנאמרו כגון תבן כמלא פי פרה לא בעינן שסתיה כוונתו בסוואה זו לפרה ולא עוד אלא אפי' במוציא חבן לגמל אם הוציא כמלא פי פרה חייב וזה מוציא בגמרא (דף מ"ו) דלא אוליין בחר כוונתו מאחר שסוואה כשיעור משום דחייב הסוואה תליא אם אותו הדבר שסוואה מניעין כמותו וחכמים שיערו כל הדברים באיזה שיעור מניעין: ודע דכל דבר הראוי לגבי דברים ושיעורו של זה אינו כשיעורו של זה בזה אמרי' בגמרא (דף ע"ח) כל מלתא דשכיח ולא שכיח אול רבנן בחר דשכיח לקולא שכיחא אול רבנן בחר דשכיח להומרא. וכל זה הוא במוציא בסתם ואינו מכיון בסוואה זו לא לדבר דשכיח ולא לדבר דלא שכיח אבל במכיון לאיזה דבר בזה יש חילוק דיין דשכיחיה שכיח ורשואו לא שכיח דלאול רבנן לקולא בחר שכיח אם הוציא לרפואה פשיטא דחייב אפי' ככל שהוא וכדתנן המניע לרוע ולדונמא ולרפואה חייב ככל שהוא ואמרי' בגמרא ליתני המוציא לרפואה וכו' אלא כל שהוא מוציא לרפואה לא אוליין בחר השיעורין השמוין במשנה. ובדכש דאיתלו ורשואו שכיחא דלאול רבנן בחר

הנהרות מיימוניות

[כ] כרובא משמיה דר"ג ודלא כאביי דאמר אמת סוכה ואמת מבוי באמה בת ה', ע"כ: [א] כת"ק ודלא כרבי יהודה דאמר קליפי ערשים מצטרפין עמהם מפני שמתבשלין עמהן ע"כ: [ג] כלל גדול ובלישון משנה עצה, ע"כ:

והוא שיהיה כגורגרת כו' עד המורכב. פ"ד דמסכת מעילה (דף ט"ו): יין כדי רובע רביעית עד על ראש הכתית. פרק המוציא ופ' המנעני (דף ז"ג): ושאר כל המשאן וכו'. פרק ג' מיין במסכת נזיר (דף ל"ד) ובמסכת שבת פ' המוציא: תבן תבואה עד לענין שבת. פרק כלל גדול (דף ע"ה):

זמנים. הלכות שבת פ"ח

הוציא סמנין וכו'. ברייתא (שם ע"ט) פרק המוציא כלשון רבינו ופירש"י ז"ל דוגמא לאירא כלומר מעט כעין שמרין לדוגמא רוחה אהה כזה, עכ"ל:

ז המוציא דיו על הקולמוס וכו'. משנה פרק המוציא (שם ע"ח) דיו כדי לכתוב שתי אותיות. ובגמרא (דף פ') תנא שתי אותיות בדיו שתי אותיות בקולמוס שתי אותיות בקלמריין. פי' קלמריין קשה הסופר. בעי רבא אות אחת בדיו אות אחת בקולמוס אות אחת בקלמריין מהו סיקו. ויש לרש"י ז"ל בזה פי' אחר שלא כדרך רבינו: הוציא שתי אותיות וכו'. שם מיימרא כלשון רבינו:

הוציא אות אחת וכו'. שם מיימרא אחר רבא הוציא אות אחת וכתבה וחזר והוציא אות אחת וכתבה פטור בעידנא דלפקא לכתבייתא חסר לה שיעור דקמיימרא, ע"כ:

י המוציא כחול וכו'. משנה (שם ע"ח) כחול כדי לכתוב עין אחת. ובגמרא הקשו הא לא כהלי פי' אלא שתי עינים א"ר הונא שכן נזעזע כחול עין אחת. מיימרי אמר רשב"ל כחול אם לרפואה כדי לכתוב עין אחת אם לקשט בשתי עינים והירצו כי מיהא הדיא בעיריות ע"כ. ופירש"י ז"ל עיריות בנות כפרים אינן לריכות לניעות כל כך ואינן מכסות פניהן וכחולות שתי עיניהן, עכ"ל: זפת וגפרית וכו'. משנה (שם ע"ח) כלשון רבינו. ופירש"י ז"ל כדי לעשות נקב קטן כלי שמתנין בו כסף חי כוחם פיו בזה או בנפירת ונקב בתוך הסמימה נקב דק להוציא בו עכ"ל: שעורה כדי ליתן בו וכו'. שם כלשון רבינו. ובגמרא (דף פ') כדי ליתן על פי נקב קטן של יין. ופירש"י ז"ל למטוסי של שמן ודבש שהיין זה דרך נקב קטן יותר מדבש ושמן עכ"ל. ולא חשש רבינו לכתוב זה שהכל נכלל בלשון קטן: דבק כדי ליתן וכו'. במשנה (שם ע"ח) ודף פ') ובגמרא בראש השפסף שבראש קנה של זיידין. ופירש"י ז"ל מושיבין נסר קטן ומתנין עליו דבק והעוף יושב עליו ונדבק בו ונרדף לתת שם הכנה שיהא העוף נדבק בו, עכ"ל: רבב וכו'. ברייתא (שם ע"ח):

יא המוציא אדמה וכו'. משנה (שם פ' ב') כלשון רבינו ופסק כהמים, ופירש"י ז"ל אדמה ארזילא, עכ"ל:

יב המוציא שם כלשון רבינו: ובל וחול דק וכו'. משנה כלשון רבינו כדנבי חכמים. ופירש"י ז"ל כרישא קפלוס:

יג המוציא וכו'. משנה ובגמרא כלשון רבינו: חרסית וכו'. במשנה (ע"ח) חרסית כדי לעשות פי כור של גורפי זהב ופירש"י רש"י ז"ל חרסית לבניה כחשה. ובקלס ספרי רבינו נחמא סיד חרסית ואין כן בספרים מוקדקים

וכתבן כשהוא מהלך חייב. כתיבתן זו היא הנחתן. הוציא אות אחת וכתבה וחזר והוציא

השגת הראב"ד

*המוציא כחול וכו'. כהה הראב"ד ז"ל דבר זה כתב במקום עיריות האמור בגמרא ופירשו לא נהיר אלא עיריות שאין למכות ולעולם מתקשטות שתי עינים, עכ"ל:

שיעור

משנה למלך

מכה קושיא זו כתבו אם לנטיע שמים, פירוש אותן שכן ראויין לנטיע א"ל כלומר במקום שגילין לנטיעם וכו' והמא לנטיע ע"כ. ולפ"ז אפשר לפרש כולו בני על פי סגנון זה שאם המורכב ראוי לאכילה או במקום שגילין לאכול שיעור כהם בגמרא ואם ראוי ג"כ לנכמה שיעורו כמלא פי גדי דבשה ושכיה אוליין לחומר. וכי אם היה ראוי לנטיע אוליין כהה לנטיע. וכן כהה דגרעיין ס"כ הוי פירושא. והקד דחא דרבינו ז"ל כלל בשני בנות נקב בתחלה שיעור המורכב והא"ל שיעור המועט לער שאם היה ראוי לשיעור המועט אוליין בתחלה לחומר ולא אוליין בתור שיעור המורכב אלא היכא דהשיעור המורכב הוא השכיח והשיעור המועט הוא דלא שכיח:

המת

מגיד עוז

פ"ח: המוציא כחול עד שתי עינים: כתב הראב"ד ז"ל דבר זה כתב במקום עיריות שאין לנטיעם ולעולם מתקשטות שתי עינים עכ"ל: ואני אומר לא ידעתי מה צא לפרש כי ההלכה פשוטה ש' המוציא דלוחתים על מתני' דקתני כחול כדי לכתוב עין אחת ואוליין אחר ר"ש בן אליעזר ואם לקשט בשתי עינים וסריקין תרגמה כלל בריה ד"ר שמואל בר נחמני בעיריות, ופירש"י ז"ל בנות הכפרים שאין לנטיעם מפני שאין יושבין פרושים וגם כהם באכילים בתוספת מועטים: זפת וגפרית עד מונח ספרס

ד המוציא עינים כדי לבשל בגמורה וכו'. בפ' ר"ע (שם פ"ט) המוציא עינים כדי לבשל ביה קלה. ובגמרא (שם פ"ט) קנה כדי לעשות קולמוס אם היה עבה או מרוץ כדי לבשל בו ביה קלה שבבית ערופה כאלפס. ובגמרא תנא כדי לעשות קולמוס המניע לקשרי אלבעותיו. עוד שם תנא ערופה בשמן ומחנה כאלפס. ופירשו ביה קלה ביה חרנולה וקרו ליה ביה קלה לפי ששיעור הכמים אין לך קלה לבשל יותר מבית חרנולה. והקשו ומאי שנא כל שיעורי דשבת בגמורה והכא כביה. ופירש"י ר"ג בגמורה מבית קלה ע"כ:

ה המוציא חבלין וכו'. פרק ר"ע (שם פ"ט) משנה חבלין כדי לחבל ביה קלה ומטרפים זה עם זה. ומ"מ נראה לפי הגמרא שאין מטרפין אלא בשכונן מיני מחיקה וכן פירש"י ז"ל. ויש לרבינו שם פירוש אחר: פלפל כל שהוא וכו'. משנה (שם פ"ט) ובגמרא ומוציא כלשון רבינו. ופירש"י ז"ל ארגמן נבע שזכעין בו ארגמן ולי נראה שגם הוא ראוי להריח. בחולת הורד עלה של ורד בחור אחת. מקק חכילה חולעת האוכל בספרים ומרקיבן שמו מקק. שמתניעין אותו לגנוש שכל דבר קדש טעון גניזה עכ"ל: גחלת כל שהוא והמוציא וכו'. ב"ס (בינה ל"ט) פרק משילין ברייתא:

ו המוציא זרעוני גינה וכו'. פרק ר"ע שבת פ"א ח' וכו' משנה זרעוני גינה פחות מבגמורה ר' יהודה בן צוריא אומר חמשה זרע קשואין שנים זרע דלועין שנים זרע פול המצרי שנים. ע"כ. ורבינו ז"ל אינו פוסק כרבי יהודה וכו' דר' סופא דזרע קשואין וכו' דברי ח"ק הדיא והלכה כמותו:

ה המוציא סובין כדי ליתן וכו'. בהמוציא (שם ע"ח) משנה כלשון רבינו פירש"י ז"ל במקום שאין פחמים זורפין הזהב בלא של סובין, עכ"ל: המוציא מורסן אם לאכילה וכו'. מוספסא פ"ט עד לולבי זרדין וכו' אכל הלוח וכו':

ז המוציא גרעיין אם לאכילה חמש וכו'. ברייתא סוף פרק ר"ע (שם פ"ט). ואין גרסתו בגמרא קלה ספרים שגורסין אם לאכילה כמלא פי חזיר וכמה מלא פי חזיר אחת ופירש"י ז"ל גרעיין גרעיני חמרה עכ"ל: המוציא אזור וכו':

ח המוציא קליפי אגוזים וכו'. משנה פרק ר"ע (שם פ"ט) קליפי אגוזים קליפי רמונים חסכים ופואה כדי לזכוע בזה כגד קטן פי סבכה. וכן המוציא מי רגלים וכו'. שם מי רגלים נהר וכו' קמניא ואשגל כדי לכבש בזה כגד קטן פי סבכה ובגמרא (דף פ') תנא מי רגלים בן ארבעים יום. נהר תנא נהר אלכסנדריא ולא נהר אשכנזי, ע"כ: הוציא

אות שניה וכתבה פטור. שכבר חסרה האות הראשונה: י *המוציא כחול בין לרפואה בין לתבשים כדי לכתוב עין אחת. ובמקום שאין דרכן להתקשט אלא בכחילת שתי עינים והוציא להתקשט עד שיוציא כדי לכתוב שתי עינים. זפת וגפרית כדי לעשות נקב. שעורה כדי ליתן על פי נקב קטן. דבק כדי ליתן בראש השפסף. רבב כדי למשוח תחת ריקק כסלע: יא המוציא אדמה כדי לעשות חותם האגרת. מיט כדי לעשות פי כור. ובל או חול דק כדי לזבל ברישה. חול גם כדי לערב עם מלא כף של סידין. חרסית כדי לעשות פי כור של צורפי זהב.

לשיעור המורכב חייב שיעור המועט והיינו הדיא דמוציא תנן כמלא פי כרה לגמל. ואם השכיח הוא השיעור המורכב כמלא אוליין נהר השיעור המורכב לקולא אכל אם הוציא לשיעור המועט חייב שיעור המועט דכא ענה לפרה לא שכיח ואפ"ר ק"ל דמוציא ע"כ כמלא פי כרה לפרה חייב. אך בשכיח ולא שכיח דכסחם אוליין לחומר כהה מספקא לי אי אוליין בתר מתכנתו לקולא וכעת הדבר צריך אוליין תלמוד: ודע דמ"ש רבינו המוציא מורסן אם לאכילה שיעורו בגמורה וכו' וכ"כ גבי גרעיין אם לאכילה חמש פסחא דמלאה נראה דבכוונת המוציא מיידי רבינו. אלא שלפי זה קשה מ"ש ואם לנטיע שמים ומוציא לנטיע חייב ככל שהוא וכמו שפסק רבינו בסריקין דין כ'. והתוס'

למכס חייב מלמי שהוא צריך לו. ופסק רבינו כר' יהודה מפני שהמשה שמוה סתם דמשה דכלל גונא הוא חייב כדברי ר' וכו'. המוציא שטר פרוה וכו'. ברייתא (שם ע"ח): וגמרא כלשון רבינו ודין השטר פרוה הוא כדברי ח' דברייתא אחרת שהביאו שם והלכה כמותו:

מז המוציא בהמה חיה ועוף וכו'. פרק המלניע (שבת 57ד) המוציא בהמה חיה ועוף לרשות הרבים צין חיון צין שחוטין חייב ר' נתן אומר על שחוטין חייב על החיון פטור שהיה נושא את עצמו ואמר שם ע"כ לא פליגי רבנן עליה דר' נתן אלא בהמה חיה ועוף דמשרבטי נפשייהו אבל אדם חי נושא את עצמו אפי' רבנן מודו ע"כ. ופירש"י ז"ל דמשתמטין כלפי מטה ומכדיין עלמן להשתמש מיד המושאין: ואם היה כפוח וכו'. שם ומודה ר' נתן בכתוב. וכן המולה ללמד ממ"ש שם והכי פרסאמי כמאן דכפיתו דמו וכו':

והאשה מדדה וכו'. פ' מפנין (שם קכ"ח ב') האשה מדדה את בנה אחר ר' יהודה וכו' אימתי בזמן שנוטל אתה ומניח אתה את הדין גורר אסור עד כאן וק"ל ס"פ הלון בעירובין (דף פ"א ב') כל מקום ששנה ר' יהודה אימתי לינו אלא לפרש דברי חכמים. ופירש"י ז"ל מדדה את בנה אוחזתו בזרועותיו ומאחריו ומסייעתו והוא מניע רגליו והולך. שנוטל אתה ומניח אתה שהטיוק מניע רגליו כשמצביה אתה מניח אתה אבל גורר אסור מפני שנוטלו עכ"ל:

יו המוציא חינוק חי וכו'. פרק טטל (שבת קמ"א קמ"ב) אחר רבה הוציא חינוק חי וכים תלוי לו בצוארו חייב ותימא המוציא אדם וכליו וכליו וסדליו דרגליו וטבעותיו בידי פטור שאלו הוציאו כחות שכן חייב. ופירש"י ז"ל שאלו הוציאו כמות שכן שהיה עליון אחוז בהן ולא מלוכש חייב הנושא עכ"ל כדברי רבינו:

יח המוציא חגב חי כל שהוא וכו'. משנה כלשונה סוף פרק ר"ע כדברי ח' ק. ומפורש בגמרא לדברי ח' דוקא חגב חי פטור אבל עומא לינו בכל שהוא. ורבינו כתב המשה כלשונה ובגמ' מפרש מהו לפורע דמיס ואינו ברור אללנו: המת והנבלה והשרץ וכו'. משנה פ' המלניע (שם ז"ג ז"ד). וכן כזית מן המס וכזית מן הנבלה וכעדרה מן השרץ חייב ור"ש פטור. ומפרש בגמרא שפטור ר"ש הוא מפני מלאכה שאינה צריכה לגופה. וכבר נבאר פרק ראשון לפסוק כסחם משנתו שזכאן ויש חולקין עליו כמו שכתבתי שם: יח היה שם כזית מלמס וכו'. (שם ז"ד) בגמרא חגב וכן כזית מן המס הוא חייב זית פטור וכה תניא חייב זית חייב. ופירש רב ששם הא דתניא חייב דלפיק חייב זית מכות ומחלה. ופסק רבינו כרב ששם חגב דרב נחמן פליג עליה הסם דלא אמרו הלכא כותיה דר' אלא דדיני:

כ בד"א שאינו וכו'. משנה ריש פרק המלניע (שם ז"ג) ובגמ' ז"ל למימתי המלניע לימתי המוציא לזרע ולדומא ולרפואה חייב עליו בכל שהוא אחר חייב הביע כגון שהלניע וסכה למס הלניע וקא מפיק ליה בסתמא מהו דתימא בעולו בטלה למחשבתו קמ"ל כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה ע"כ:

המצניע

חייב אלא על ההוצאה כשיעור כשהוציא סתם. אבל המוציא לזרע או לרפואה או להראות ממנו דוגמא ולכל כיוצא בזה חייב בכל שהוא

א. עור סימן שח:

משנה למלך

יח המת והנבלה והשרץ כשיעור עומאמן כד שיעור הולאמן. (א"ה עיין מ"ש הרב המחבר פ"ד מהל' אהל):

מגיד עוז

הפרס חייב. פרק המוציא: הוציא אדם מן וכו' עד התריות אדם. ס"פ ר"ע (דף 5') מצמר בגנן ומלמד כלל וכו' עד ד' טעמים. כחוספתא פ"ט: המוציא מן הכגד עד של קשר מוכסין חייב בכל פ' המוציא: והוצאת עור וכו'. פ"ב במסכת גיטין (דף כ"ב): המוציא בהמה עד המוציא אותו

מדוקדקים אלא תרסית כדי לעשות וכו' כללון המשה: שיעור כדי לגבל מים וכו'. ברייתא שם פ"ב כלשון רבינו ופירש"י ז"ל שיעור יפה למים, עכ"ל: סיד כדי לסוד וכו'. משנה שם וברייתא כלשון רבינו: עפר ואפר וכו': צרור אבן וכו'. משנה (שם פ"א) צרור אבן כדי לזרוק בעוף ר"ל בן יעקב אומר כדי לזרוק בהמה. ובגמרא א"ר יוחנן זכא

שמרנפת בה וכמה שיעורה תניא רבא"י אומר משקל עשרה זוזים ע"כ, ולכן פסק רבינו כרבא"י: חרס כדי לקבל בו וכו'. במשנה (שם פ"ב) ג' מחלוקות רבי יהודה ור"מ ורבי יוסי ופסק רבי יוסי ידידו של הלכה כמותו אלא כל אחד מאלו:

יב המוציא חבל כדי לעשות וכו'. משנה (שם ע"ח) כלשונה: גמי וכו'. משנה כלשונה כח"ק: הוציין וכו'. סיב וכו' מוכין וכו'. כלם בברייתא (שם פ"ח) כלשון רבינו. ופירש"י ז"ל הוציין של לולבי דקל כפיפה מלחית של הסעוי מאורי דקל. סיב גדל סביב הדקל. על פי משקל למסן אס היין שמשכב את הססולה, עכ"ל: עצם כדי לעשות חרוד וכו'. משנה (שם פ"א) כלשונה כדברי ח' ק. ולשון רש"י חרוד כף קוליר"ל: זכוכית כדי לגרוד בה ראש הכרכר או עד שיפלט שתי נימין כאלה וכו'. משנה וברייתא כלשון רבינו:

יג המוציא שני נימין וכו'. ברייתא סוף ר"ע (שם 5') המוציא שני נימין מונב הסוס ומונב הפרס חייב מפני שמתניעין אותן לשני מקשה של חזיר אחר אורי דקל סמים חזירי דקל אחר ע"כ. ופירש"י ז"ל לנשין לאוד טופות. מקשה של חזיר נימין קשין כשצדקה של חזיר עכ"ל: מצמר בגן וכו'. תוספתא פרק המוציא: המוציא מן הבגד וכו'. בהמוציא (שם ע"ב) הביאו משנה דתק הבגד שלשה על שלשה למדרס השק ארבעה על ארבעה העור חמשה על חמשה וחי עלה כשיעורן למומחה כד שיעורן להוצאה, ע"כ. והעור הוא משגמר עיבורו הנקרא קרעבאל כלשון הגמרא כדליתא הסם ומחזר בסמוך: יד המוציא עור וכו'. שם של עורות הן מלס כשמשכו דלא מליח ולא קמיה ולא עפין וכמה שיעורו לזר בו משקלה קסנה וכמה אחר חייב רבעא דריבעא דפומבדיתא. חיסה דמליח ולא קמיה ולא עפין וכמה שיעורו כדקן העור כדי לעשות קמיה. דפתח דמליח וקמיה ולא עפין וכמה שיעורו כדי לכסוב עליו את הנס: נגמר עיבורו וכו'. זהו קרעבאל הנזכר בגמרא. אבל רש"י ז"ל פירש קרעבאל ששלוהו ברוחמין ומתקשה לנש עליו, עכ"ל:

מז המוציא קלף וכו'. משנה שם (פ"ח): כלשונה: דוכסוסטום כדי לכתוב וכו'. ברייתא (שם ע"ט) ופירש"י ז"ל דוכסוסטום קלף שנוטל קליפתו העליונה עכ"ל: נייר כדי לכתוב וכו'. משנה (שם ע"ח) נייר כדי לכתוב עליו קשר מוכסין ותנא כמה קשר מוכסין שתי אותיות ומפורש שזה גדולות משלנו. ולשון רש"י ז"ל קשר של מוכסין יש לך שנותן את המכס לראש הנזכר במקום אחד או מוחל לו במחנה וכו' מוסר לו תוחס להראות למוכסין שמהלו לו המכס: המוציא קשר מוכסין וכו'. משנה ובגמרא ח"ר המוציא קשר מוכסין עד שלל הראהו למוכס חייב משהכרהו למוכס פטור ר' יהודה אומר חף משהכרהו למוכס

שיעור כדי לגבל מים לעשות פי כור של צורפי זהב. סיד כדי לסוד אצבע קמנה שבבנות. עפר ואפר כדי לכסות דם צפור קמנה. צרור אבן כדי לזרוק בבהמה ותרניש. והוא משקל עשרה זוזים. חרס כדי לקבל בו רביעית: יב המוציא חבל כדי לעשות און לקופה. גמי כדי לעשות תלמי לנפה ולכברה. הוציין כדי לעשות און לכפיפה מצרית. סיב כדי ליתן על פי משפך קמן של יין. מוכין כדי לעשות בו כדור כאגוז. עצם כדי לעשות תרוד. זכוכית כדי לגרוד בה ראש הכרכר או עד שיפצע שתי נימין כאחת: יג המוציא שתי נימין מונב הסוס ומונב הפרס חייב. הוציא אחת מן הקשה שבחזיר חייב. נצרי דקל והן חומי העץ שתיים. חזירי דקל והן קליפי החריות אחת. מצמר גפן ומצמר כלך וצמר גמלים וארנבים וחיה שבים ושאר כל הנטוין כדי לטוות חוט אורך ארבעה טפחים. המוציא מן הבגד או מן השק או מן העור. כשיעורן למומחה כד שיעורן להוצאה. הבגד שלשה על שלשה. השק ארבעה על ארבעה. העור חמשה על חמשה: יד המוציא עור שלא נתעבד כלל אלא עדיין הוא רך שיעורו כדי לצור משקולת קמנה שמשקלה שקל. היה מלוח ועדיין לא נעשה בקמח ולא בעפצה שיעורו כדי לעשות קמיע. היה עשוי בקמח ועדיין לא נתעבד בעפצה שיעורו כדי לכתוב עליו את הגט. נגמר עיבורו שיעורו חמשה על חמשה: מז המוציא קלף מעובד כדי לכתוב עליו פרשת שמע עד ובשעריך. דוכסוסטום כדי לכתוב עליו מזוזה. נייר כדי לכתוב עליו שתי אותיות של קשר מוכסין שהן גדולות מאותיות שלנו. המוציא קשר מוכסין חייב אף על פי שכבר הראהו למוכס ונפטר בו שהרי ראייה היא לעולם. המוציא שטר פרוה ונייר מחוק כדי לכרוך על פי צלוחית קמנה של פלייטון. ואם יש בלובן שלו כדי לכתוב שתי אותיות של קשר מוכסין חייב: מז המוציא בהמה חיה ועוף אע"פ שהן חיים חייב. אבל אדם חי אינו משאוי. ואם היה כפוח או חולה המוציא אותו חייב. והאשה מדדה את בנה בזמן שנוטל אתה ומניח אתה: יז המוציא חינוק חי וכים תלוי בצוארו חייב משום הכים שאין הכים טפילה לתינוק. אבל אם הוציא את הגדול אע"פ שהוא מלוכש בכליו וטבעותיו בידו פטור. שהכל טפילה לו. היו כליו מקופלין על כתיפו הנושא אותו חייב: יח המוציא חגב חי כל שהוא ומת כגרוגרת. צפורת כרמים בין חיה בין מתה כל שהוא מפני שמצניעין אותה לרפואה וכן כל כיוצא בה. המת והנבלה והשרץ כשיעור טומאתן כד שיעור הוצאתן. מת ונבלה כזית ושרץ כעדרה: יט היה שם כזית מלמס וכו'. ואם היה כזית מלמס חייב חזירי הועיל במעשיו שנתמעט השיעור מלמסא. אבל אם הוציא כחצי זית מכזית ומחצה פטור. וכן כל כיוצא בזה בשאר הטומאות: כ במה דברים אמורים שאינו חייב אלא על ההוצאה כשיעור כשהוציא סתם. אבל המוציא לזרע או לרפואה או להראות ממנו דוגמא ולכל כיוצא בזה חייב בכל שהוא

דבר שאין דרך בני אדם עד ומלמעלה כמזהו. ס"פ כלל גדול (דף ע"ה ע"ו): המוציא חלי שיטור עד מכשיטור פטור. פרק המזילה (דף ס') וסופה מיייתי פרק חזקת: המוציא כגורגרת כו' עד נתחייב. פרק המלעז:

בעת

שֶׁמֶט וְאִינָה חֹלֶצֶת יוֹצֵאת בֶּהֶן בַּשַּׁבָּת וְכ"ש שֶׁאֵין דְּרֵכָה לַחֲלוּץ לַהֲרֹאוֹת לַחֲבֵרוֹתֶיהָ אֶת בְּתֻכְשִׁיט